

Durmuş Hocaođlu

Asıl Kriz Derinde

Aksiyon., Yıl: 7., Sayı: 362; 10.11.2001-16.11.2001 (Cumartesi-Cuma)., s.23

Durmuş Hocaođlu, *Aksiyon*, Analiz Sıra No: 109; 2001 Sıra No: 22

Atıf:

- Hocaođlu, Durmuş., “Asıl Kriz Derinde”., *Aksiyon.*, Yıl: 7., Sayı: 362; 10.11.2001-16.11.2001 (Cumartesi-Cuma)., s.23

“...böyle bir zihniyet, böylesine ifsâd edilmiş bir toplum, her zaman kriz üretmeye müheyyâdır; çünkü bizzat kendisi “kriz”dir. Bundan dolayıdır ki, bugünkü krizden kurtulacak olsa, yârin mutlaka başka bir krize saplanacaktır”

Türkiye, Hükûmet ve yandaşları tarafından propapaganda edildiğinin aksine, her geçen gün, biraz daha derinleşen bir kriz sarmalına dolanma istifâdâ taşıyan hastalıklı bir manzara arz ediyor. Şüphesiz bu ürkütücü gelişmenin en aslî sebebi, Kriz’in, köklerinin çok derinlerde olan büyük bünyesel ve yapısal yetmezliklerden ve zaafardan beslenmesidir. Söz konusu bu yetersizlikler ve zaafalar bir tek başlık altına dercedilemeyecek derecede kapsamlıdır; ancak, çok kalın çizgilerle ifade edilecek olursa, karşımıza çıkan ilk büyük problemin, *Cumhuriyet’in politik ve toplumsal projelerinin makro ölçekteki iflâsı* olduğunu söyleyebiliriz.

Ölüm ânında dahi büyük olan bir imparatorluğun trajik bir şekilde çökmesinin ardından küçülen bir coğrafyada ayakta kalmaya çalışan Türk Devleti’nin bu noktada birbiriyle mütenâkız, gayri kaabil-i te’lif iki aşırı uca kaydığını görmekteyiz: Bir yandan kendi nefesine güvensizlikten ve tarih karşısında komplekslikten neş’et eden bir dürtü ile kendi meşrûiyetini tarihin reddinde aramanın bir netîcesi olarak Osmanlı’yı beğenmeme ve aşma gibi aşırı derecede abartılı bir iddia ve diğer yandan da buna taban-tabana muhâlif olarak, bu fizikî küçülmeye paralel, zihnen de bir küçülme ve psikolojik ezilme: Türkiye Cumhuriyeti, adetâ “dayak yılgını” olmuşçasına derin bir psikolojik krize girmiş, sâdece küçülmekle iktifâ etmemiş, fakat daha fazlası olarak, küçülmeyi içine sindirmiştir; öyle ki, hemen-hemen her mevzûda ölçüğünü küçültmüştür. O’nun büyük olan hiçbir şeyi olmamıştır; ne idealleri ve ne de projeleri. Nitekim, bin yıldan daha uzun bir süre Türk tarihinin geleneği hâline gelmiş olan *İslâm-Türk dünyasının ve kültürünün temsilcisi, müdâfii, Batı’nın alternatifi ve karşıtı* olma keyfiyetini terkederek Türkiye, daha da ileriye giderek, kendisini her şeyiyle, ama her şeyiyle, “*Batı’nın bir parçası*” olmaya dönüştürmeyi, ulaşılabilecek en büyük hedef, elde edilebilecek en büyük başarı olarak görmüştür. Bu, Haldûn’un, altı asır önce vermiş olduğu “mağlûpların galipleri taklîd edeceği” hükmünün acı bir tecellîsinden başka bir şey değildir. Mağlûp olmaktan daha ağır, mağlûbiyet psikolojisini içine sindirmektir; tıpkı, köle olmaktan daha ağırlığının köleliği içine sindirmek, esâretten daha ağırlığının hürriyetini kendi içinde, kendi elleriyle boğmak olması gibi.

Bu psişik küçülmenin bir başka mühim göstergesi de, seçilmiş olan “mukayese elemanları”nda açığa çıkmaktadır. Artık “büyük” olmanın hayâllerden dahi silinerek “küçük”

olmanın ruhlara yerleştirilmiş olması, kendimizi kimlerle kıyasladığımız, kimlerle tartıya çıktığımız dikkate alındığında utançtan ölmemizi gerektirecek bir ayıp olarak sırtıtmaktadır. Bütün büyüklük fikirlerini zihninden silip atarak bir “bölge devleti” olmayı en büyük başarı olarak hedefleyen Türkiye Cumhuriyeti’nin mukayese elemanları, seviyelerine ulaşılması mümkün olmayan, yıldızlar kadar uzak “Düvel-i Muazzama” değildir; ne ABD, ne Rusya, ne İngiltere, ne Almanya... ilââhir! Bizim mukayese elemanlarımız, kendi küçülmüş seviyemize uygun, ve, İran hâriç, hemen tamâmı da eski vilâyetlerimiz olan Suriye’dir, Irak’tır, Bulgaristan’dır ... ilââhir! Ben buna “kendi kuyruğumuzla oynamak” derim; o kadar!

Nitekim, içlere sindirilmiş bulunan bu kahredici “küçülme” psikolojisinin en ağır tezâhürlerinden değil midir, yarım asırdan beri yardım, hibe ve iâne ile yaşamaktan, Türk insanına Almanya kapılarında iş bulmaktan dolayı gurur duyabilmek? Bundan daha da ağırı ve küçülmenin en dibe vurmuş şekli değil midir, kendisi için neyin iyi neyin kötü olduğuna Düvel-i Muazzama’nın — hem de âmirâne ve mütehakimâne bir şekilde — karar vermesine ve dayatmasına rızâ göstermek; daha da ilerisinde, aynı devletlerden — yâni metbû efendilerimizden — gelen kaanon maddelerini Meclis’ten geçirmekten dolayı vicdanlarda bir sızı hissetmemek; ve, en dibin en dibi olarak, nihâî safhada, kendi eliyle kendi devletini feshederek Avrupa Birleşik Devletleri’nin bir eyâleti olmayı ve Brüksel’den yönetilmeyi akıl dışı bir ihtirasla istemek?

Bu bozuk hâlet-i rûhiyeden dolayıdır ki, Cumhuriyet tarihinde, saygının asıl kaynağının “şahsiyet” ve “güç” olduğu ve Güç sâhibi olmanın yolunun da Sanâyi’den geçtiği anlaşılamamış; bundan dolayıdır ki, Devlet Akıllı, Hukuk yoluyla Üst’ten Alt’a yönelerek sun’ ile bir toplum inşâ etmek yerine, Alt’tan Üst’e yönelerek sînâileşmiş, modern bir Türkiye yaratmaya yönelmemiş, hattâ, Sînâileşme’ye yönelenleri cezâlandırmıştır. Nitekim Türkiye’yi bir sanâyi’ ülkesine dönüştürmeyi hedef ittihaz eden Menderes bu idealinin bedelini “Anayasayı ihlâl” suçundan dar ağacında ödemiş, aynı hedefe yönelen sivillerin tepesine de “Yeşil Sermâye” denerek yine aynı akıl tarafından balyoz indirilmiş ve Halk’ın da ahlâkı ifsâd edilerek, üretmeden tüketmeye yöneltilmiştir. Yine bundan dolayıdır ki, tekâmül etmemiş bulunan Devlet Akıllı, büyük hesaplar yap(a)mıyor; getiri-götürü, kâr-zarar diye birşey O’nun zihninde yok; kendi ülkesinin envanterini bile tam olarak bilmiyor.

Şu hâle göre, böylesine ağır ve tedâvi kabul etmez sakatlıklar ile mâlûl bir zihniyetten, acaba büyük icrâatlar ve muvaffakiyyetler beklemek gibi bir hakkımız olabilir mi? Hayır!

Büyük düşün(e)meyen, büyük hiçbir planı-projesi olmayan, küçüklüğü içine sindirmiş, başkalarınca yönlendirilir ve yönetilir olmaktan, el-avuç açmaktan rahatsızlık duymayan, hesabını bilmeyen, müsrif, her alanda üretimi cezâlandıran, kendisini bile ciddîye almayacak denli ciddiyetsizleşen bir devlet yönetimi; ahlâken fesâda uğramış, üretmeyen, ama üretkenler gibi tüketmek isteyen, üç kazanıp beş harcayan bir toplum. İşte, böyle bir zihniyet, böylesine ifsâd edilmiş bir toplum, her zaman kriz üretmeye müheyyâdır; çünkü bizzat kendisi “kriz”dir. Bundan dolayıdır ki, bugünkü krizden kurtulacak olsa, yârin mutlaka başka bir krize sapanacaktır.

★ ★ ★

Fikrimce bu noktada Türkiye’ye iki “tahrik kaynağı” ve “öncü” lâzım: Ehliyet, liyâkat ve dürüstlük sâhibi, Millet’e kendi gerçekleri de dâhil olmak üzere gerçekleri söyleyen karizmatik bir siyâsî hareket ve aynı evsâfî hâiz bir millî intelijansiya. Fakat bilmeliyiz ki, bunların her ikisi de bu toplumdaki çıkacaktır.

Burada da karşımıza “Toplum Problemi” çıkmaktadır: Aydınlanmış ve irâdeli bir toplum. Cehâlete gömülmüş, pasif, irâdesi zayıf ve yetersiz toplumların, jakoben düşünceleri tahrik ettiği unutulmamalıdır.

